

Een terugblik op de NVVB -themamiddag over de toekomst van de BRP

Op 11 december 2018 vond een themamiddag plaats, georganiseerd door de NVVB over de toekomst van de BRP op de lange termijn. Eerder dit jaar had de NVVB een visie document aan het ministerie van BZK aangeboden waarin een aantal ideeën zijn geopperd. Echter, de NVVB was nog niet echt het gesprek aangegaan met de leden en partners van de NVVB. Deze themamiddag was een eerste aanzet hiertoe.

De deelnemers bestonden uit vertegenwoordigers van gemeenten, Belastingdienst, V&J, SNG, BZK, RvIG, VNG, NVVB-partners en bestuur en medewerkers van de NVVB.

Het programma was opgebouwd rond twee korte presentaties met daarop volgend discussieronden met vijf tafels aan de hand van totaal 7 stellingen.

Dagvoorzitter Jan-Jaap In der Maur gaf Henk van Dijkhuizen eerst het woord en zijn presentatie ging over wat een moderne BRP voor Burgerzaken betekent.

Daarbij benadrukte hij dat burgerzaken vooral een vakdomein is waarbinnen het primair gaat om de vaststelling en vastlegging van identiteiten. De BRP is daarbij nu en straks onontbeerlijk. De functionele wensen moeten leidend zijn voor de techniek die daar vervolgens voor nodig is. Ook gaf Henk aan dat het juridische stelsel van persoonsregistratie in feite dateert uit de 19 eeuw en de vraag rijst dan of dat nog wel past in een BRP van de toekomst. Steeds meer worden dienstverleningsprocessen digitaal en doorherziening van de verdeling van verantwoordelijkheden kunnen die processen effectiever en doelmatiger worden.

Gemeenten, lees burgerzaken, zijn de belangrijkste schakel in de identiteitsketen en de BRP moet dat blijvend ondersteunen.

We moeten ons de vraag stellen of de BRP één bron moet blijven of straks kan bestaan als stelsel van verschillende bronnen. Om de informatie eruit te kunnen halen voor de uitvoeren van overheidstaken of taken in het maatschappelijke belang, is nodig dat die bronnen gemeenschappelijk ontsloten kunnen worden, aldus Henk van Dijkhuizen.

De eerste stelling luidde: **'Het BSN is het belangrijkste gegeven in de BRP.'**

Hier werd de samenhang gezocht van het Burgerservicenummer (BSN) met de andere gegevens in de BRP. Kunnen we zonder? Is het alleen maar een technisch gegeven?

De stemming was niet unaniem. En van de vijf tafels was het niet eens met de stelling. Men vindt het nummers op zich niets waard. Omdat het niet direct herleidbaar is naar een persoon. Echter vonden weer andere tafels dat het in combinatie met bijvoorbeeld biometrische gegevens wel identificerend kan zijn. Het BSN wordt ook in andere registraties gebruikt en wordt toegepast bij gegevensuitwisseling. Of dat over 10 jaar nog steeds zo is, laat zich wellicht raden. Voor internationale uitwisseling werd al gedacht aan een Europees BSN (EBSN) of een wereld BSN (WBSN).

De tweede stelling luidde: **'De bijhouding van BRP-gegevens moet beperkt worden tot alleen burgerlijke staat-, nationaliteit- en verblijfplaatsgegevens.'**

Dat zou betekenen dat alle andere gegevens die nu nog wel in de BRP zitten, ergens anders vandaan betrokken moeten kunnen worden. Is dat realistisch? Of moeten we juist zo veel mogelijk gegevens in de BRP vastleggen, dan hoeft elders niet meer. De stemming leek eerst unaniem en alle tafels vonden eigenlijk deze beperking dit te mager was, maar na enige discussie gaven drie tafels aan het toch eens te zijn met de stelling. Als het bewaarheid zou worden betekende dat voor de BRP afscheid nemen van gegevens over verblijfstitel, gezag, reisdocument en kiesrecht. Daar waren andere bronnen voor of die zouden er moeten komen.

In de BRP moest het gaan om authentieke gegevens en de BRP kon best gecombineerd worden met andere bronnen als dat nodig is voor de informatievoorziening. De discussie sloeg bijna door toen er werd geopperd de verblijfplaatsgegevens ook maar uit de BRP te schrappen. Maar die waren toch nodig voor de bereikbaarheid van burgers? Op dat punt zou de gegevensset sowieso moeten worden herzien. Bereikbaarheidsgegevens wel opnemen maar de burger moest zelf daarvoor aan het roer komen te staan. Naast deze discussie werden ook nog geopperd om biometrische gegevens op te nemen in de BRP en naast het emailadres zoals staat in het regeringsakkoord bijvoorbeeld ook het nummer van de mobiele telefoon.

De derde stelling luidde: **'Voor de bijhouding van gegevens door gemeenten moet alleen de minister van BZK verantwoordelijk zijn waardoor de nieuwe BRP plaats- en tijdsafhankelijke overheidsdienstverlening alsnog mogelijk maakt.'**

Dit zou plaatsafhankelijk verstrekken en bijhouding zonder meer mogelijk maken en waarom zouden we dat niet moeten willen of waarom juist wel?

De stemming was wat verdeeld. Niet over plaats- en tijdsafhankelijke dienstverlening want dat wil iedereen wel. Maar of daarvoor dan de verantwoordelijkheid van de colleges van B&W over moest gaan naar de minister van BZK, dat was niet direct heel begrijpelijk. Er werd aangegeven dat nu een rechtsfeit vaak in verschillende gemeenten moet worden beoordeeld. Het kan dan gebeuren dat een gemeente het accepteert en registreert maar dat een andere betrokken gemeenten een andere conclusie trekt. Als voorbeeld werd een echtscheiding genoemd terwijl de echtelieden in verschillende gemeenten wonen. Er werd gesteld dat ten aanzien van de acceptatie van dat rechtsfeit eigenlijk maar een beslissing genomen zou moeten worden. Uit een hoek werd geopperd dat de minister van BZK dan ook maar verantwoordelijk moest worden voor de burgerlijke stand, hetgeen tot wat aangenaam rumoer leidde.

De laatste stelling na het verhaal van Henk van Dijkhuizen luidde: **'De registers van de burgerlijke stand moeten we niet integreren met de BRP.'**

Bijna iedereen was het hiermee oneens. Dus integratie van die burgerlijke stand registers met de BRP zou toch wel eens moeten gaan gebeuren.

Sommigen in dit land zijn mogelijk bang voor de afbraak van de burgerlijke stand, maar Justitie wil zelfs de elektronische akte invoeren op termijn. De wettelijke grondslag is al door het parlement goedgekeurd maar is alleen nog niet in werking getreden.

Digitale vastlegging van gegevens is in de BRP al realiteit dus integratie ligt voor de hand. Maar hoe dan? Kunnen we leren van wat er in Zweden gebeurt waar alles is ondergebracht bij de Belastingdienst?

Uittreksels van akten van de burgerlijke stand bijvoorbeeld benodigd in het buitenland kunnen vanuit de BRP worden gemaakt als in de BRP de elektronische akte is geïntegreerd.

Na de pauze waarin een hapje werd gegeten kreeg Olaf Andersen het woord. Zijn presentatie ging over de scenario's waarlangs straks de BRP gemoderniseerd kan worden. Hij begon met een terugblik.

Daaruit bleek dat een aantal zaken van belang is. Zo moet de ICT-kennis bij het ministerie versterkt worden. Rollen en verantwoordelijkheden tussen opdrachtgever en opdrachtnemer moeten goed ingevuld en bewaakt worden. Politiek-bestuurlijk en beleidsmatig moet helder zijn wat er functioneel nodig is en een actuele businesscase is een belangrijk sturingsinstrument. Als programma manager Toekomst BRP heeft Olaf de opdracht om scenario's te maken en een beleidsvisie voor te leggen die in 2020 aan de Tweede Kamer kan worden gestuurd. Daarbij is het oog gericht op de opvolging van het huidige BRP-stelsel voorzien over vijf tot zeven jaar.

Voldoet de functionaliteit van het huidige BRP-stelsel dan nog wel, zijn de publieke waarden geborgd en hoe verhoudt zich dat allemaal met mogelijke fundamentele wijzigingen in het identiteitsstelsel?

Een brede werkgroep gaat hiermee aan de gang. Input vanuit diverse trajecten zal welkom zijn en er is volop oog voor ontwikkelingen in andere trajecten als EiD, Regie op gegevens, Omgevingswet etc. Ook de status en plannen van de landen om ons heen en hoe de wetenschap en bedrijfsleven tegen de vraagstukken aankijkt zijn van belang.

Olaf gaf aan dat de uit te denken scenario's aangehouden worden tegen maatschappelijke waarden zoals: menselijkheid, lenigheid, deskundigheid, transparantie en gegevensbescherming waarbij opgemerkt dat deze waarden nog niet SMART genoeg zijn gemaakt om er exact aan te toetsen. In 2019 zullen er bijeenkomsten worden georganiseerd en een werkplatform wordt ingericht. Besluitvorming volgt later in dat jaar, aldus Olaf Andersen.

De vijfde stelling luidde: **'De huidige doelen van de BRP moeten worden herzien; de huidige BRP past niet meer bij de (maatschappelijke) opgaven van de overheid.'**

Deze stelling gaf enige verwarring en er waren twijfels bij het uitspreken van een 'eens' of 'oneens'. Men vroeg zich af wat met de huidige doelen wordt bedoeld. De doelen van operatie BRP of de doelen die in de Wet BRP zijn geformuleerd? De uitdaging zat hem in de vraag of er nieuwe

of aanvullende doelen moeten worden gesteld en waarom. En wat werd bedoeld met maatschappelijk opgaven? De gegevens van de BRP moeten altijd en overal beschikbaar zijn, natuurlijk binnen de grenzen van het wettelijk toelaatbare. Maar zou dit niet moeten gaan schuiven? Denkbaar zou kunnen zijn dat ook het bedrijfsleven gebruik kan maken van de BRP, zolang de burger zelf daarin het stuur in handen heeft. Verder zou de BRP beter moeten kunnen inspelen bij problematiek waarvan nu nog de BRP geen oplossing biedt. Met name komt dit voor bij adresproblematiek. De BRP moet er ook zijn voor de taken die de burger heeft.

De zesde stelling was in de discussies al wat belicht maar luidde: **'De BRP moet de burger een digitale kluis bieden waarin persoonsgegevens zitten die de burger zelf beheert.'**

Vier van de vijf tafels waren het hiermee direct eens.

Dit idee was al te vinden in het rapport van de commissie Snellen in 2001, maar is in de loop van de tijd erna niet in scope gekomen van het programma Modernisering GBA of later Operatie BRP. De BRP staat in dienst van de overheidsadministratie en van instellingen met een gewichtig maatschappelijk belang, maar natuurlijk ook indirect van burgers. Die zouden meer regie op hun eigen gegevens moeten krijgen. Maar waar heeft de burger in dat verband behoefte aan? En welke rol speelt de BRP bij de behoefte van burgers?

Diverse digitale kluisen zijn mogelijk. Binnen de persoonsgegevens kan een zekere gelaagdheid worden aangebracht. Daar waar de burger volledige zeggenschap heeft over zijn gegevens moet natuurlijk wel de vraag gesteld worden hoe betrouwbaar die gegevens dan zijn. Veel gegevens zullen toch gestaafd moeten worden door de overheid. Denk daarbij aan het brondocumentenstelsel. Maar door de burger toch meer aan het stuur te laten, zal deze blijer worden van de BRP en kan het zelfs helpen bij het voorkomen van ID-fraude.

De burger kan zeker een rol spelen in het meervoudig gebruik van dezelfde gegevens. Zo kan hij binnen zijn digitale kluis aangeven wie welke gegevens mag krijgen, afgezien van de instanties die wettelijke taken moeten uitvoeren.

De laatste stelling luidde: **'In de BRP moeten biometrische gegevens worden opgenomen zodat de BRP een identiteitenregister wordt.'**

De BRP kan daardoor meer ondersteunend worden bij digitale aanvraagprocessen van ID-documenten. Het raakt ook discussie over uitbreiding van BRP met andere soorten persoonsgegevens. De stelling leidde tot enige verdeeldheid. Biometrie hoefde niet zo nodig in de BRP maar het zou wel kunnen als het versleuteld en verifieerbaar voor de burger is.

Het gebruik van biometrie kan via samengestelde informatie uit meer bronnen of systemen. Voorstanders gaven aan dat vastleggen in de BRP goed zou zijn en er van uitgaande dat de BRP van de toekomst ook uit meer bronnen zou kunnen bestaan, zou een veilige koppeling tussen persoons- en biometriegegevens denkbaar zijn.

Henk van Dijkhuizen kreeg het slotwoord en dankte iedereen voor zijn of haar enthousiaste bijdragen. We staan aan het begin van een uitdagend traject, veel discussies zullen nog volgen. Olaf werd succes gewenst met zijn mooie maar complexe opdracht, waarna iedereen huiswaarts keerde.